

CENTAR ZA DEMOKRACIJU
I PRAVO MIKO TRIPALO

IZVJEŠTAJ O RADU CENTRA ZA DEMOKRACIJU I PRAVO MIKO TRIPALO
- za razdoblje od 25. 02. 2016. do 15. 12. 2016.

Sjednica Skupštine, 15. 12. 2016.

Upravni odbor podnosi Skupštini Izvještaj o radu Centra Miko Tripalo.

AKTIVNOSTI

I. SAVJETOVANJA – znanstveni skupovi

1. TRIPALLOVI DANI U SINJU

Simpozij: *PODUZETNIŠTVO I RAZVOJ HRVATSKE*

Simpozij je održan 03. i 04. 06. 2016. godine u Alkarskim dvorima u Sinju.

Organizatori:

Centar za demokraciju i pravo Miko Tripalo,

Grad Sinj i

Dalmatinski centar za znanost, inovacije i tehnologiju.

Organizacijski odbor:

Branko Roglić, predsjednik Nadzornog odbora Centra Miko Tripalo,

Goran Radman, predsjednik Upravnog odbora Centra Miko Tripalo,

Ivo Družić, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu,

Kristina Križanac, obnašateljica dužnosti gradonačelnika Grada Sinja,

Gvozden Flego, predsjednik Skupštine Centra Miko Tripalo i

Danica Ramljak, predsjednica Dalmatinskog centra za znanost, inovacije i tehnologiju.

Moderatori simpozija:

Branko Roglić, Predsjednik Nadzornog odbora Centra Miko Tripalo i

Ivo Družić, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Centar Miko Tripalo.

Domaćin simpozija:

Branko Roglić, predsjednik Nadzornog odbora Centra Miko Tripalo.

Tema simpozija:

Poduzetništvo i razvoj Hrvatske

Govornici:

Branko Roglić, osnivač društva Orbico d.o.o., predsjednik Nadzornog odbora Centra Miko Tripalo:

Poduzetništvo i razvoj Hrvatske

Ivo Družić, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Centar Miko Tripalo:

Rentijerski i poduzetnički kapitalizam

Mihaela Mikić, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu:

Izazovi poduzetništva u hrvatskom gospodarstvu

Gordana Deranja, predsjednica Hrvatske udruge poslodavaca:

Prioriteti HUP-a na poboljšanju poduzetničke i ulagačke klime

Slavica Singer, voditeljica UNESCO Katedre za poduzetništvo, Ekonomski fakultet Sveučilšta u Osijeku:

Što čini Hrvatsku (ne)poduzetničkom zemljom – o kome i čemu ovisi promjena tog stanja?

Željko Garača, dekan Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Splitu:

Nekonvencionalne mjere monetarne i fiskalne politike – poticajni makroekonomski okvir za razvoj poduzetništva u Republici Hrvatskoj

Hrvoje Stojić, direktor Odjela ekonomskih istraživanja Hypo Alpe-Adria-Bank:

Razvoj malih i srednjih poduzeća u Hrvatskoj – kako dalje?

Ivo Josipović, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Centar Miko Tripalo:

Pravo u funkciji opstrukcije gospodarskog razvoja

Vlado Puljiz, Centar Miko Tripalo:

Vrijednosti i poduzetništvo u Hrvatskoj

Drago Čengić, Institut društvenih znanosti Ivo Pilar:

Politička elita i poduzetništvo: kontrolna ili suradnička elita?

Vedran Đulabić, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Centar Miko Tripalo:

Javna uprava: poticaj ili prepreka razvoju?

Osvrt na Tripalove dane u Sinju, 2016. - Poduzetništvo i razvoj Hrvatske

Druge Tripalove dane u Sinju 2016. godine obilježila je sveprisutna tema poduzetništva i njegova utjecaja na razvoj Hrvatske. Dvodnevni znanstveni skup otvorio je **Branko Roglič** navodeći ključne čimbenike tržišta kao što su: komparativna prednost, konkurentnost, poduzetništvo, gospodarski rast, briga o radnicima itd. U svom izlaganju Roglič naglašava i osnovne preduvjete stvaranja poduzetničke klime poput ravnoteže javne potrošnje, zaustavljanja daljnjeg zaduživanja, reforme javne uprave, restrukturiranja poduzeća, internacionalizacije poslovanja te potrebe za intervencijom Vlade u području poticanja poduzetničke aktivnosti i smanjenja porezne presije.

Ivo Družić naglašava potrebu za transformacijom rentijerskog kapitalizma u poduzetnički. Kao rezultat rentijerskog kapitalizma Družić navodi 300 000 izgubljenih radnih mjesta u industriji, koja nisu drugačije kompenzirana, a koja upravo predstavljaju jaz do postizanja prosjeka ekonomske aktivnosti. U svrhu ostvarivanja navedene perspektive potrebno je postupno i u kontinuitetu redizajnirati ekonomske politike (s posebnim osvrtom na neto izvoznike i uklanjanje monopola) te redizajnirati razvojne osnove, odnosno intelektualnu infrastrukturu, prirodne resurse, materijalnu infrastrukturu i industrijsku tradiciju.

Mihaela Mikić naglasila je značaj poduzetništva u gospodarskoj strukturi Republike Hrvatske s posebnim osvrtom na ostvarene niske stope produktivnosti hrvatskog poduzetništva u odnosu na ostale države članice Europske unije. Poseban izazov u poslovanju svakog hrvatskog poduzetnika je upravo vanjsko okruženje, odnosno pravno, političko, ekonomsko, društveno, ekološko i tehnološko okruženje.

Ivo Josipović detaljnije sagledava utjecaj pravnog okruženja na poduzetničku aktivnost, naglašavajući važnost dobrog temelja pravnog sustava, odnosno ako je loš temelj prava i pravo je loše. Josipović ističe lošu pravnu realizaciju, nečistljivost propisa, normativni optimizam, postupak javne nabave, nesigurnost, odnosno nestabilnost pravnog sustava. U rješavanju problema u pravnom okruženju poslovanja predlaže reformu lokalne samouprave, trgovačkog suda i upravnog suda te rješavanje problema zemljišnih knjiga.

Gordana Deranja detaljnije analizira ulogu političkog okruženja te važnost snažnoga političkog vodstva koje treba osigurati pravnu sigurnost, porezno rasterećenje, riješiti problem javne uprave i osigurati kvalitetu javnih politika. Naglašava potrebu za radikalnom novom vizijom konkurentnosti i promjenom ekonomskog modela koji će između ostalog afirmirati i status hrvatskog poduzetnika. Navodi kako samo rast od tri i više posto bruto domaćeg proizvoda može zaustaviti zaostajanje Hrvatske za drugim državama.

Hrvoje Stojić identificirao je četiri ključna problema u ekonomskom okruženju poslovanja: regulaciju, nedostatak kvalitetne radne snage, cijenu kapitala (odnosno visoku premiju na rizik) te financiranje, naglašavajući značajnu ulogu loših plasmana od 20%, pri čemu se 10% odnosi na stanovništvo, a čak 40 - 50% na poduzetništvo.

Željko Garača iznio je nekonvencionalan pristup unaprijeđenju ekonomskog okruženja koji uključuje promjenu strukture javnog duga u kojem bi značajnu ulogu trebala odigrati Hrvatska narodna banka monetizacijom javnog duga, devalvacijom i omogućavanjem zaduživanja države.

Slavica Singer se osvrnula na GEM-ovo istraživanje i stavove pojedinaca o poduzetničkom djelovanju. Prema navedenom istraživanju, hrvatski poduzetnik je inovativan, proaktivan, odgovoran za vlastiti izbor i poduzetan. Naglasila je i važnost Vladinih politika, aktivnosti istraživanja i razvoja (transfera znanja, inovacija i novih proizvoda), obrazovnog sustava te stavova prema poduzetništvu kao području na kojemu Hrvatska treba najviše poraditi. U raspravi koja je uslijedila nakon izlaganja, Danica Ramljak je istaknula važnost inovacija u stvaranju konkurentske prednosti o osiguravanju dugoročnog održivog gospodarskog rasta.

Vlado Puljiz osvrnuo se na društveno okruženje poduzetništva, preispitujući odnos vrednota (slobode, jednakosti, solidarnosti i sigurnosti) i poduzetništva te ističući upravo egalitarni sindrom kao osnovnu prepreku razvoja poduzetništva. Isto tako Puljiz naglašava problem dohodovne nejednakosti i nejednakosti šansi i kao rješenje ističe socijalno investiranje, odnosno ulaganje u kognitivne i nekognitivne sposobnosti u ranoj fazi razvoja djece (predškolske dobi).

Drago Čengić definirao je hrvatsko gospodarstvo kao statično, odnosno gospodarstvo u kojem se veliki pomaci sporo događaju. Kao pretpostavke promjena navodi kapitalizam, nužnost ostvarivanja stopa gospodarskog rasta, važnost političkih i ekonomskih elita za postizanje gospodarskog rasta te poduzetništvo.

Vedran Đulabić naglasio je važnost pristupa novog javnog menadžmenta u odnosu na tradicionalni pristup koji je usmjeren na izjednačavanje metoda i tehnika u javnom i privatnom sektoru. Ističe kako je bez kvalitetnih institucija nemoguće na dugi rok postići gospodarski rast.

Tripalovi dani u Sinju pružili su detaljan uvid u stanje hrvatskog poduzetništva, obuhvaćajući i ekonomske i društvene aspekte poduzetničke aktivnosti, te su zahvaljujući uglednim gostima i govornicima dali konkretne prijedloge koje svaka vlada može iskoristiti u unaprijeđenju poduzetničke klime u svrhu ostvarivanja dugoročno održivih stopa gospodarskog rasta i razvoja.

2. DVADESET PET GODINA HRVATSKE NEOVISNOSTI – KAKO DALJE?

Simpozij je održan 6. i 7. listopada 2016. godine, u Auli Sveučilišta u Zagrebu, Trg maršala Tita 14.

Simpozij se odvijao u pet panela: Politički i pravni sustav, Ekonomski sustav, Obrazovanje, Društvo i Kultura.

Organizator:

Centar za demokraciju i pravo Miko Tripalo

Voditelj programa:

Tvrtko Jakovina, zamjenik predsjednika Upravnog odbora Centra Miko Tripalo

Moderatori simpozija:

Slaven Ravlić i Viktor Gotovac - Politički i pravni sustav

Ivo Družić - Ekonomski sustav

Gvozden Flego i Ivo Družić - Obrazovanje

Duško Sekulić i Zrinjka Peruško - Društvo

Biserka Cvjetičanin i Vjeran Katunarić - Kultura

Govornici:

1. Panel Politički i pravni sustav:

- Đorđe Gardašević, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu:

Ustav Republike Hrvatske i izvanredna stanja

- Slaven Ravlić, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Centar Miko Tripalo:

Judicijalizacija politike: Ustavni sud kao politički akter

- Davor Boban, Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu:
Uloga predsjednika Republike u hrvatskome političkom sustavu 1990. – 2016.
- Viktor Gotovac, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Centar Miko Tripalo:
Što se događa s radnim i socijalnim pravom (u Republici Hrvatskoj)?
- Dario Nikić Čakar, Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu:
Političke stranke i dinamika stranačkog natjecanja u Hrvatskoj 1990. – 2015.
- Lora Vidović, Pučka pravobraniteljica:
Pučki pravobranitelj i zaštita ljudskih prava – izazovi i prilike
- Goran Sunajko, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Centar Miko Tripalo:
Ima li Hrvatska političku teoriju?

2. Panel Ekonomski sustav:

- Mladen Vedriš, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu:
Što Hrvatska (ni)je ostvarila & što Hrvatska mora učiniti?
- Velibor Mačkić, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu:
Hrvatski ekonomski model kroz leće političke ekonomije
- Mihaela Mikić, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Centar Miko Tripalo:
Poduzetništvo u funkciji gospodarskog rasta i razvoja
- Ana Andabaka, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu:
Značaj upravljanja javnim dugom za hrvatsko gospodarstvo
- Marko Pećarević, Centar Miko Tripalo:
Održivi razvoj i zaštita prirode

3. Panel Obrazovanje:

- Ivo Družić, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Centar Miko Tripalo:
Strateški problemi financiranja obrazovanja i znanosti
- Berto Šalaj, Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu:
Treba li nam demokratska indoktrinacija? (Slučajevi zdravstvenog i građanskog odgoja: Hrvatska u komparativnoj perspektivi)
- Petar Bezinović, Institut za društvena istraživanja u Zagrebu:
Unapređivanje i osiguravanje kvalitete obrazovanja u hrvatskim školama: stanje, promašaji i mogućnosti
- Gvozden Flego, Centar Miko Tripalo:
Ili mijenjanje obrazovnog sustava, ili nastavak zaostajanja

4. Panel Društvo

- Vlado Puljiz, Centar Miko Tripalo:
Hrvatska socijalna politika: bilanca i perspektive
- Marijana Grbeša, Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu:
Lica populizma u Hrvatskoj
- Zrinjka Peruško, Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, Centar Miko Tripalo:
Medijski sustav Hrvatske iz komparativne perspektive
- Antonija Petričušić, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu:
Četvrt stoljeća hrvatske manjinske politike: razvoj, stanje i prijedlozi za poboljšanje
- Vlasta Ilišin, Institut za društvena istraživanja u Zagrebu, Centar Miko Tripalo:
Mladi pred problemom: kako uspjeti u hrvatskom društvu?
- Dunja Potočnik, Institut za društvena istraživanja u Zagrebu:
Sužene mogućnosti mladih u Hrvatskoj: perspektiva (samo)ograničavanja
- Mirjana Krizmanić, Centar Miko Tripalo:

Uljudnost – zanemareni korelat tolerancije

- Ivan Markešić, Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, Centar Miko Tripalo:
Jesmo li (bili) sekularni? I, hoćemo li biti? Promatrano iz perspektive uloge vjerskih zajednica u oblikovanju svakodnevnog života u Hrvatskoj u posljednjih 25 godina

5. Panel Kultura

- Rade Kalanj, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu:
Je li Hrvatska kulturno napredovala?
- Vjeran Katunarić, Sveučilište u Zadru, Centar Miko Tripalo:
Festina lente: prema kultiviranju različitih ritmova razvojnih promjena u Hrvatskoj
- Nina Obuljen Koržinek, Institut za razvoj i međunarodne odnose:
Uloga i perspektive razvoja hrvatske kulture u širem europskom kontekstu
- Aleksandra Uzelac, Institut za razvoj i međunarodne odnose:
Prema Strategiji razvoja digitalne kulture
- Dea Vidović, ravnateljica Zaklade Kultura Nova:
Novonastajuće kulturne prakse u Hrvatskoj
- Biserka Cvjetičanin, Institut za razvoj i međunarodne odnose, Centar Miko Tripalo:
Nova dimenzija međunarodne suradnje: kultura u hrvatskim vanjskim odnosima

O temi: DVADESET PET GODINA HRVATSKE NEOVISNOSTI – KAKO DALJE?

Tvrtko Jakovina

Budući da se ove godine navršava dvadeset pet godina hrvatske neovisnosti, Centar je organizirao ovaj skup s ciljem razmatranja i poticanja javne rasprave o strateškim pitanjima koja često nedostaju u javnom prostoru. Ta je inicijativa dio nastojanja Centra da svake tri do četiri godine analizira različite aspekte postojećeg stanja nacije i izlazi s ekspertnim prijedlozima daljnjeg razvitka države kroz seriju simpozija i publikacija: *Kako dalje?*

Cilj skupa bio je sažeti i raspraviti ključna pitanja u hrvatskom društvu u posljednjih 25 godina te dati strateške smjernice za budući razvoj. Centar je okupio stručnjake iz različitih područja koji su iz znanstvene i stručne perspektive predstavili svoje analize i razmišljanja o dosadašnjem razvoju Hrvatske te potaknuli rasprave o budućnosti.

„Najbolji način da se proslavi okrugla obljetnica neke države jest da se usredotoči na njezine neostvarene ciljeve“ - tako bi se mogla parafrazirati izjava ruskog državnika koji je promijenio svijet s početka 20. stoljeća. Dvadeset i pet godina od nastanka suverene Republike Hrvatske, dovoljno je dugo razdoblje da bi se mogle donijeti ne samo jasne analize onoga što se dogodilo – kraće od toga vremena trajale su mnoge europske države između dva svjetska rata – već i postaviti procjene trendova kojim će putem dalje Hrvatska.

Hrvatska u posljednjih 25 godina nije postala zemlja vladavine prava i nije postala zemlja u kojoj je korupcija prestala biti jedan od najvažnijih i najozbiljnijih problema. Samo u takvim državama, državama s funkcionirajućim pravosuđem i bez korupcije, demokratski kapitalizam može stvoriti institucije koje dobro funkcioniraju. Hrvatska, pa niti regija, nikada nije bila zemlja meritokracije; danas je to još manje. Nismo uveli niti meritokraciju temeljenu na ispitima ili nekom drugom objektivnom oruđu, no čini mi se da je problematičnije što ne možemo činiti ono što čine u Švedskoj ili Izraelu, a to je nagrađivati talent. U Hrvatskoj se 25 godina neprestano govorilo o lustraciji, ali je ona provedena samo u pravosuđu. Lustracija pravosuđa sasvim sigurno nije proizvela priželjkivane rezultate. U Hrvatskoj se 25 godina neprestano govorilo o potrebi suočavanja s prošlošću, no s prošlosti se manipulira na razmjerno primitivan način i dalje. Hrvatska nije kaznila kriminal u privatizaciji, nije procesuirala ratne zločine, nije razriješila niti jedno granično pitanje, nije pronašla zadovoljavajući modus sa susjedima, nije postala regionalna sila, iako je o tome često govorila, nije uspjela razviti poljoprivredu tako da hrani zemlju, a još više izvozi turistima, nije postala društvo znanja, nije postala jedna od najbogatijih država u Europi, nije riješila demografsku

katastrofu, nije stvorila sustav lokalne samouprave koji funkcionira logično i dobro, nije riješila manjinsko pitanje tako da svaka manjina u zemlji osjeća sigurnost. U Hrvatskoj nije jasno je li kod intoniranja himne potrebno držati ruku na srcu ili nije, nije jasno zašto su otvorena bezbrojna sveučilišta i veleučilišta s obzirom da se tamo ne posreduje osobito znanje, a još manje osigurava zaposlenje. Hrvatska u vanjskopolitičkom planu nije prepoznatljiva jer nije imala jasnu politiku, a politike su se mijenjale sa svakom novom garniturom. Hrvati slabo razumiju svijet i često, bez obzira na vlastito loše iskustvo, ne brinu zbog toga što se u drugim zemljama odvijaju ratovi ili postoje izbjeglice. Hrvatska je pokazala potencijal da skrene u ekstremizam nekoliko puta u 25 godina državnosti, posljednji put na 25. obljetnicu nakon što je stvorena, slijedeći trend u Istočnoj i Srednjoj Europi.

U isto to vrijeme, Hrvatska je pokazala da je sposobna u krajnjim trenucima naprezanja i rata organizirati obranu, stvoriti nacionalnu koheziju, organizirati vojsku i očuvati teritorij. Hrvatska je uspjela velikim dijelom vratiti prognane ili stvoriti barem dio uvjeta za njihov povratak. Uspjela je probiti međunarodnu izolaciju 2000. godine i započeti s procesom demokratizacije. Najprije je Hrvatska postala zemlja kandidatkinja, a onda i članica EU-a, ali i NATO-a, otvarajući proces europeizacije, shvaćene kao završetak procesa primanja u članstvo EU. Rezultati toga vjerojatno će se još vidjeti. Iako se od sveučilišta koja su otvarana posvuda možda u ovom trenutku ne može očekivati puno, ona bi mogla, makar i kapilarno, biti jamstvo stvaranja bolje obrazovne strukture i pametnijih ljudi. Važnije je da postoje neke struke i fakulteti, kao dio tehničkih i medicinskih, gdje se proizvodi u prosjeku vrlo kvalitetan kadar koji velikim dijelom odlazi na Zapad, ali dio dobrih ostaje i ovdje. Izgrađene su ceste koje su zemlju učinile povezanom i u tome smislu uzorom mnogima. Sport je fenomen, jer bez obzira na mala ulaganja ili nesustavno ulaganje, postoji iznimno velik broj onih koji postižu svjetske rezultate. Postoje i sfere u društvu koje su, unatoč važnosti, pa i prihodima, izvan izravnog političkog upliva ili je on bitno manji no u drugim sferama – primjerice u važnoj energetici – a to je turizam. Možda turizam pokazuje da je i u Hrvatskoj moguće imati uspješnu i plodonosnu granu koja povezuje velik dio različitih društvenih segmenata i u kojoj je moguće ostvarivati dobre rezultate. Iako je jedna od konstanti hrvatske države neprestano smanjenje broja manjina, Hrvatska danas ima na zadovoljavajući način regulirano manjinsko pitanje u nekim slučajevima ili je učinila golem napredak u nekoliko drugih. Primjerice u odnosu na Rome uopće ili na Srbe, u odnosu na vrijeme s početka devedesetih, učinjen je znatan napredak. Hrvati još uvijek u odnosu na brojne susjede bolje govore strane jezike i možda lakše plivaju u komunikaciji sa svijetom. Hrvatska sasvim sigurno djeluje bolje no što stvarno jest.

Neki od navedenih argumenata s pozitivne strane bili su poznati i prije 25 godina. Hrvatska je tada, kao dio Jugoslavije, bila uspješnija od niza država koje su danas listom ispred nas. Hrvatska je tada, što zbog rata i prilika na koje nije mogla dokraja utjecati, ali nažalost i velikim dijelom onoga što je bilo pod nadzorom politike i Hrvata, propustila uhvatiti stabilan razvoj. Danas je i Hrvatska, kao i svijet, možda na novom početku i pred raskrižjem koje je važnije od nekih ranijih. Jonathan Haidt, autor knjige *Why Good People are Divided by Politics and Religion*, profesor na NYU, smatra da je 2016. godina promjena u zapadnom svijetu, koje će odrediti u kojem će smjeru teći razvoj civilizacije. Promjene koje sada teku, pokazat će hoće li demokracija kakvu poznamo ojačati i opstati, ili će se dogoditi neliberalni zaokreti koji su vidljivi u velikom broju europskih zemalja.

Danas se zemlje koje su u proteklih 25 godina Hrvatsku prestige, pretvaraju u iliberalne poretke. Takva je Mađarska, Poljska, Slovačka, Bugarska, Srbija, Turska, takve izbore će vjerojatno učiniti Austrija, možda, pomogne li ruski novac dovoljno, Francuska. Takav bi izbor mogao biti i u SAD-u. Sasvim je jasno da će ovakav razvoj u svim navedenim društvima ostaviti dubok i negativan trag, da će ozljede biti ozbiljne, a oporavak dug. Hrvatska je možda izbjegla takav scenarij. Hrvatska je možda zemlja razmjernje političke stabilnosti, svakako s pretpostavkom da nam postane bolje i u mogućnosti da danas učini izbor da nam bude bolje. Dok se drugi budu bavili sobom, mi bismo možda mogli učiniti nešto pametno i dobro za sve nas: načiniti dobre izbore poslije godina loših izbora.

Neki analitičari govore kako je paljenje psihološke predispozicije na netoleranciju povezano s „normativnom ugrozom“ društva i njegovih vrijednosti, a paljenje se ostvaruje kada se ugrozi identitet i tradicija. Je li to tako u Hrvatskoj? U današnjem svijetu „status quo konzervativci“, uz ljevicu i liberale, oni su ti koji bi se trebali oduprijeti ovakvu ishodu. Je li Hrvatska postala zemlja gdje su na vlasti „status quo konzervativci“ ili oni koji su željeli promijeniti čitavu paradigmu? Konačno, kako su u svijetu u kojem su novi konzervativci postali oni koji su do jučer bili tzv. jjevica, jer samo oni misle da društvo ide u pravom smjeru, da se stvari trebaju popravljati, ali ne i radikalno mijenjati, hoće li ti – Demokrati ili liberalne i lijeve partije u Europi, pa onda i Hrvatskoj – uz savez sa „konzervativcima status quo“, uspjeti očuvati društvo bez da se ono dramatično retradicionalizira? Činjenica jest da Hrvatska živi promjene i procese koji su već iskušani u drugim društvima i da treba prepoznati kojim putem i kako dalje.

Čini mi se stoga da bih, ako bih već trebao ponuditi periodizaciju povijesti RH, izabrao pad Karamarka, ali i transformaciju Sanadera, kao jedan od temeljnih događaja. U prvom je to sigurno tako bilo, barem što se tiče civilizacijskih vrijednosti, no za drugi tek trebamo vidjeti hoće li biti takav. S mnogim drugim datumima, Hrvatska ima ozbiljnijih poteškoća. Mi ne znamo kada je započeo rat, ne znamo kada se zapravo treba slaviti dan neovisnosti.

Kojim putem će sve ići, najbolje će objasniti Centar Tripalo...

Uvodna rečenica u ovo izlaganje parafraza je jedne izreke; naslov „Skrivaj snagu, čekaj svoje vrijeme“ izravan je citat izreke Deng Xiaopinga. Nadajmo se da je Hrvatska u ovih 25 godina skupljala snagu za pozitivan i brži iskorak. Vidjet ćemo je li to tako vrlo skoro.

Zaključak:

Objaviti zbornik radova *Dvadeset pet godina hrvatske neovisnosti – kako dalje?* u 2017. godini.

II. TRIBINE

1. URUČENJE NAGRADE MIKO TRIPALO ZA 2015. GODINU CENTRU ZA MIROVNE STUDIJE

Nagrada je uručena na tribini: *ULOGA CIVILNOG DRUŠTVA U HRVATSKOJ*

Tribina je održana u četvrtak, 12. svibnja 2016. godine, u 11 sati, u Auli Sveučilišta u Zagrebu, Trg maršala Tita 14.

Organizator:

Centar za demokraciju i pravo Miko Tripalo

Moderatori:

Goran Radman, predsjednik Upravnog odbora Centra Miko Tripalo

Stjepan Mesić, predsjednik Centra Miko Tripalo

Govornici:

Dario Čepo, *pročitao tekst Nagrade Miko Tripalo*

Gordan Bosanac, Centar za mirovne studije: *O aktivnosti Centra za mirovne studije*

Tema tribine: *ULOGA CIVILNOG DRUŠTVA U HRVATSKOJ*

Moderator:

Gvozden Flego, predsjednik Skupštine Centra Miko Tripalo

Govornici:

Goran Sunajko, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Centar Miko Tripalo:

Civilno društvo kao temelj demokracije

Gojko Bežovan, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu:

Pred kojim se izazovima nalazi hrvatsko civilno društvo glede financiranja?

Žarko Puhovski:

Poslije četvrt stoljeća - farsično civilno društvo za XXI. stoljeće

Zrinjka Peruško, Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, Centar Miko Tripalo:

Neprofitni mediji i demokratsko građanstvo: iz perspektive publika

Agata Račan, Hrvatski pravni centar:

Reforme Zakona o udrugama

Urša Raukar, Zagrebačko kazalište mladih:

Alternativna kulturna scena

Dragan Zelić, GONG:

Građansko praćenje političkih procesa

O temi:

Tribina *ULOGA CIVILNOG DRUŠTVA U HRVATSKOJ*, zamišljena je kao interaktivna platforma koja će raspravljati o iznimnoj važnosti očuvanja civilnoga društva, odnosno statusa udruga i zaklada, neprofitnih medija, alternativne kulturne scene, građanskog aktivizma te svih oblika i inicijativa slobodnog javnog izražavanja mišljenja s ciljem očuvanja ljudskih prava i sloboda. Civilno društvo ima presudnu ulogu u društvima s nerazvijenom ili slabo razvijenom demokratskom političkom kulturom, u kojima zbog nekompetentnih, neodgovornih i korumpiranih političkih elita s jedne, te ideologiziranoga biračkog tijela s druge strane politika dobiva negativno značenje. U mladom se hrvatskom društvu još uvijek nije razvila politička kultura pa se napetost između vlasti i građana očituje u svakodnevnom iscrpljivanju raspravama o prošlosti koje transponiraju sukobe nebitne za sadašnje probleme, kao ni odluke koje treba donositi. Time postaje jasno da je civilno društvo važan su-kreator demokratskih vrijednosti koje ne smiju biti prepuštene političkim elitama ili većinskim odlukama biračkog tijela. Uslijed smanjenja sredstava civilnome društvu izazvanih ekonomskom krizom, ali i političkim odlukama, preostala je država, koja putem proračuna dodjeljuje javna sredstva za razvitak nevladinog sektora. Tribina je stoga važna jer će se značajnije raspravljati i o alternativnom obliku financiranja civilnog društva i neprofitnih medija – o zakladništvu i donatorstvu. Riječ je o institutu koji postoji i uspješno funkcionira u ekonomski i društveno razvijenim državama a predstavlja čimbenik dodatne autonomije civilnoga sektora, kako od financijskih potresa tako i od političkih utjecaja.

Centar za demokraciju i pravo Miko Tripalo stoga organizira tribinu na kojoj bi znanstvenici, aktivisti civilnog društva i alternativne kulturne scene te predstavnici neprofitnih medija raspravili trenutno stanje civilnog društva u Hrvatskoj.

2. USTAVNOSUDSKA ZAŠTITA PRETVORBENOG KRIMINALA I RATNOG PROFITERSTVA

Tribina je održana u utorak, 7. lipnja 2016. godine, u 18 sati, u Auli Sveučilišta u Zagrebu, Trg maršala Tita 14.

Organizator:

Centar za demokraciju i pravo Miko Tripalo

Moderatori:

Josip Kregar, Centar Miko Tripalo i

Gvozden Flego, predsjednik Skupštine Centra Miko Tripalo.

Govornik:

Ivo Josipović, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Centar Miko Tripalo

O temi: USTAVNOSUDSKA ZAŠTITA PRETVORBENOG KRIMINALA I RATNOG PROFITERSTVA

Pretvorba i privatizacija, zakonom uređeni proces u kojemu je privatizirano gospodarstvo, proveden je u značajnoj mjeri na način koji nije pravedan ni zakonit. Dio tog procesa proveden je u ratnim uvjetima, kada je, po prirodi stvari, nadzor nad postupkom slab i kad u njemu nisu svi građani mogli sudjelovati pod jednakim uvjetima. U pretvorbi i privatizaciji, pojedinci su kršenjem zakona, često i teškim kaznenim

djelima, i snažnim političkim utjecajem i pogodovanjem stekli nezakonitu i nerazmjerno veliku imovinu. U tu svrhu namjerno su uništavana trgovačka društva radi izvlačenja imovine. Rezultat je zamiranje gospodarske aktivnosti, propast mnogih tvrtki te više od 300.000 izgubljenih radnih mjesta. Na sve ovo ukazuje provedena revizija pretvorbe i privatizacije koju je proveo Državni ured za reviziju na oko 50% privatiziranih subjekata. Međutim, primarno zbog političke zaštite, zanemariv broj počinitelja teških kaznenih djela priveden je pravdi. Konačno, 2010. godine, Sabor Republike Hrvatske je u politički promijenjenim okolnostima promijenio Ustav Republike Hrvatske, određivši da kaznena djela u pretvorbi i privatizaciji te ratno profiterstvo ne zastarijevaju. Ta je promjena Ustava dovela do otvaranja određenog broja važnih „pretvorbenih“ predmeta. Iako, ne potpuno pravno beskonfliktno rješenje, imalo je oslonac u međunarodno prihvaćenim standardima primjene retroaktivnosti pravnih normi te snažnu moralnu podlogu. Međutim, u jednom od predmeta (Sanader), Ustavni je sud učinio nešto što potpuno izlazi iz standarda, ovlasti i zadaća toga suda. Iako Ustavni sud ne može procjenjivati ustavnost Ustava, gotovo između redaka, Ustavni sud je reducirao primjenu ustavne odredbe o nezastarijevanju na način koji je sav do sada nekažnjeni kriminal u pretvorbi i privatizaciji učinio nekažnjivim. Pri tom je pravna argumentacija nekorektna i asocira na nastavak političke zaštite kriminala u pretvorbi i privatizaciji.

3. KAMO IDE EUROPA, A KAMO HRVATSKA?

Tribina je održana u srijedu, 15. lipnja 2016. u 18 sati, Veleučilište VERN', Iblerov trg 10, 2. kat, dvorana 200.

Organizatori:

Centar za demokraciju i pravo Miko Tripalo i
Friedrich-Ebert-Stiftung, Hrvatska.

Govornik:

Josip Juratović, zastupnik SPD-a u Bundestagu, član Odbora za međunarodne odnose i predsjednik Potkomisije za odnose Bundestaga s jugoistočnom Europom.

Voditelji tribine:

Gvozden Flego, predsjednik Skupštine Centra Miko Tripalo i
Nenad Zakošek, Fakultet političkih znanosti, Sveučilište u Zagrebu, Friedrich-Ebert-Stiftung, Hrvatska.

III. NAKLADNIŠTVO

U 2016. objavljena je knjiga: *VRIJEDNOSTI U HRVATSKOM DRUŠTVU*

Nakladnik:

Centar za demokraciju i pravo Miko Tripalo

Urednik:

Duško Sekulić

Autori:

Rade Kalanj, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu:

Potruga za vrijednostima i takozvani relativizam vrijednosti

Hotimir Burger, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu (u mirovini):

Solidarnost i njezine perspektive u suvremeneom društvu

Elvio Baccarini, Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci:

Vrijednosti javnoga dijaloga i hrvatska aktualnost

Mirjana Krizmanić, Centar Miko Tripalo:

Znači li erozija vrjednosti njihov nestanak ili samo njihovu promjenu?

Vjeran Katunarić, Sveučilište u Zadru, Centar Miko Tripalo:
Višestruka modernost ili retradicionalizacija hrvatskog društva?
Danijela Dolenc, Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu:
Nakon devijantne modernizacije, divlji kapitalizam? Genealogija teze i neke kritičke opaske
Ivan Rimac, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu:
Vrijednosti u hrvatskom društvu i mogućnosti političkog konsenzusa
Duško Sekulić, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu:
Ljevica i desnica u Hrvatskoj
Vlasta Ilišin i Anja Gvozdanić, Institut za društvena istraživanja u Zagrebu:
Struktura i dinamika vrijednosti mladih u Hrvatskoj
Katarina Prpić, Institut za društvena istraživanja u Zagrebu:
Percepcije znanosti između tradicionalizma i (post)modernizma
Ružica Šimić Banović i Najla Podrug, Pravni fakultet i Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu:
Prevladavajuće vrijednosti u hrvatskom poslovnom okruženju: približavamo li se Zapadu?
Biserka Cvjetičanin, Institut za razvoj i međunarodna odnose, Centar Miko Tripalo:
Promjene kulturnih vrijednosti i međunarodni kulturni odnosi: izazov za Hrvatsku
Ivan Markešić, Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, Centar Miko Tripalo:
Nakon 100 godina (1916 - 2016) islam i muslimani u RH: prijetnja nacionalnoj sigurnosti ili sastavni dio hrvatskoga kulturnog i nacionalnog identiteta

IV. PROMOCIJE KNJIGA

1. Miko Tripalo: **ZA DEMOKRATSKU I SOCIJALNU HRVATSKU**

U okviru programa Tripalovi dani u Sinju 3. i 4. lipnja 2016. održana je promocija knjige:

Miko Tripalo: **ZA DEMOKRATSKU I SOCIJALNU HRVATSKU**

Nakladnik:

Centar za demokraciju i pravo Miko Tripalo

Urednici:

Dario Čepo,

Slaven Ravlić i

Goran Sunajko.

Organizatori promocije:

Centar za demokraciju i pravo Miko Tripalo,

Grad Sinj i

Dalmatinski centar za znanost, inovacije i tehnologiju.

Moderator:

Dario Čepo, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Centar Miko Tripalo

Promotori:

Antun Vujić, glavni ravnatelj Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža

Joško Kontić, glavni urednik HIT RADIO SINJ

Dario Čepo, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Centar Miko Tripalo

Goran Sunajko, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Centar Miko Tripalo

Stjepan Mesić, Predsjednik RH u mirovini i predsjednik Centra Miko Tripalo

Knjiga je objavljena 2015. godine.

O knjizi:

Knjiga izabranih tekstova Mike Tripala *Za demokratsku i socijalnu Hrvatsku* ima dvije funkcije:

Prvo, njome se htjelo ukazati na Tripalov kontinuirani politički, aktivistički i intelektualni rad na stvaranju i čuvanju demokratskoga društva, prvo u okvirima Jugoslavije, a potom i u samostalnoj Hrvatskoj.

Drugo, knjiga daje naznake rješenja nekih problema koji danas pogađaju Hrvatsku i Europsku uniju, a koje je Tripalo nudio u sličnim situacijama u prošlosti. Ideje poput federalizacije, decentralizacije, fokusiranja na izgradnju snažnoga građanskog društva, demokratizacije političkih procesa – o kojima je Tripalo govorio u kontekstu SFRJ s kraja 1960-ih i Hrvatske s početka 1990-ih – i dalje su relevantne u uvjetima krize političkoga i ekonomskoga sustava koji trese Europsku uniju, hipercentralizacije Hrvatske i rasta netolerantnosti prema Drugome, u kontekstu tzv. izbjegličke krize.

Ovom knjigom, Centar za demokraciju i pravo Miko Tripalo nastoji pridonijeti kontinuiranoj raspravi o tim temama u hrvatskom i europskom društvu, nudeći izvorne misli jednog od najznačajnijih političkih i intelektualnih aktera suvremenoga hrvatskog društva – Mike Tripala.

V. NAGRADA MIKO TRIPALO

Centar za demokraciju i pravo Miko Tripalo, dodjelom godišnje Nagrade Miko Tripalo, nastavlja vrednovati najbolja znanstveno-publicistička ostvarenja te objektivno i relevantno izvještavanje javnosti o temama koje promiču europske vrijednosti i stavove u hrvatskome društvu, aktivno promicanje uloge građana u političkom životu i borbu za jačanje vladavine prava. Godišnja nagrada može se dodijeliti i zaslužnim pojedincima ili organizacijama koji u svojem znanstvenom radu postižu rezultate od posebnog interesa i za Centar Miko Tripalo.

Prema Statutu, članak 20., alineja 5.: *Upravni odbor predlaže Skupštini dodjeljivanje Nagrada i priznanja.*

Upravni je odbor utemeljio Povjerenstvo za Nagradu: Velimir Visković, Tvrtko Jakovina i Slaven Ravlić, koje prikuplja, priprema i obrazlaže prijedloge.

Centar Miko Tripalo je dodjelio Nagradu Miko Tripalo za 2015. godinu CENTRU ZA MIROVNE STUDIJE iz Zagreba za promoviranje mira i tolerancije u Hrvatskoj, borbu za prava diskriminiranih, obespravljenih i marginaliziranih društvenih skupina te za poseban angažman i pomoć izbjeglicama i migrantima u 2015. godini.

VI. WEB STRANICA: www.tripalo.hr

Prema odluci Upravnog odbora formirana je **Redakcija web stranice** u sastavu: Goran Radman, Josip Kregar, Slaven Ravlić, Vanja Mladineo i Goran Sunajko. Izvođač i dizajner web stranice je *Mrak usluge*, vlasnik Marko Rakar. Usluga dizajna i tehničkog rješenja web stranice obavljena je prema specifikaciji u Ugovoru od 20. svibnja 2010. **Stranice Centra Miko Tripalo dostupne su javnosti od 24. veljače 2011.**

VII. ARHIV I KNJIŽNICA

Savjet Arhiva:

Tvrtko Jakovina, predsjednik; članovi: Neven Budak, Marina Škalić, Anka Ranić, Josip Šentija i Vinka Tomić Tripalo.

Izvršitelji:

Marina Škalić, arhivska savjetnica, Anka Ranić, viša knjižničarka, Vesna Radaković-Vinchierutti, viša leksikografkinja.

Status Arhiva Miko Tripalo:

1. UVJERENJEM o upisu u Evidenciju stvaratelja arhivskoga gradiva HDA, Centar za demokraciju i pravo Miko Tripalo, Zagreb, Ilica 5 (Oktogon/II), OIB: 39816322504, upisuje se u Evidenciju stvaratelja arhivskoga gradiva HDA pod oznakom C-52.

2. RJEŠENJEM o kategorizaciji stvaratelja arhivskoga gradiva Centar za demokraciju i pravo Miko Tripalo, Zagreb, Ilica 5 (Oktogon/II), OIB 39816322504, upisan u Evidenciju stvaratelja arhivskoga gradiva HDA pod oznakom C-52. - razvrstava se u prvu kategoriju stvaratelja arhivskoga gradiva.

3. RJEŠENJEM o upisu u Upisnik vlasnika i imatelja privatnog arhivskog gradiva u RH Centar Miko Tripalo, Zagreb, Ilica 5 (Oktogon/II), OIB 39816322504, upisuje se s danom 19. 07. 2012. godine pod rednim brojem 92 u Upisnik vlasnika i imatelja privatnog arhivskog gradiva u RH kao vlasnik/stvaratelj/imatelj privatnog arhivskog gradiva.

Arhiv je otvoren za javnost od 20. 03. 2014.